

3. Ahilik Sempozyumu

3. International Symposium of Akhism (Ahilik)

SEMPOZYUM
BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

AHI EVRAN ÜNİVERSİTESİ

III. ULUSLARARASI AHİLİK SEMPOZYUMU

XIII. Yüzyıla Kadar

Türk ve İslam Dünyasında Ahiliğin Temelleri

THE III. INTERNATIONAL SYMPOSIUM OF AKHISM

5-7 Ekim / October 2017

KIRŞEHİR

AHI EVRAN ÜNİVERSİTESİ

III. ULUSLARARASI AHİLİK SEMPOZYUMU

XIII. Yüzyıla Kadar Türk ve İslam Dünyasında Ahiliğin Temelleri

THE III. INTERNATIONAL SYMPOSIUM OF AKHISM

**5-7 Ekim / October 2017
KIRŞEHİR**

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

ABSTRACTS BOOK

(Editör: Doç. Dr. Ahmet DOĞAN)

ISBN 978-605-85712-6-6

Haberleşme Adresi:

Ahi Evran Üniversitesi

<http://ahiliksempozyumu.ahievran.edu.tr/>

İletişim: ahilik@ahievran.edu.tr

KIRŞEHİR, 2017

ORGANİZASYON KOMİTESİ

ONURSAL BAŞKANLAR

Bülent TUFENKÇİ
Gümrük ve Ticaret Bakanı

Necati ŞENTÜRK
Kırşehir Valisi

Yaşar BAHÇECİ
Kırşehir Belediye Başkanı

Prof. Dr. Vatan KARAKAYA
Ahi Evran Üniversitesi Rektörü

DÜZENLEME KURULU BAŞKANI

Prof. Dr. Ahmet GÖKBEL
Ahi Evran Üniversitesi Rektörü Yardımcısı

DÜZENLEME KURULU

Doç. Dr. Ahmet GÜNDÜZ, AEÜ, Eğitim Fakültesi
Doç. Dr. Ahmet DOĞAN, AEÜ, Fen-Edebiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Hasan KARAKÖSE, AEÜ, Fen-Edebiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Rıfat İlhan ÇELİK, AEÜ, Fen-Edebiyat Fakültesi
Öğr. Gör. İsmail Kasap, AEÜ, Eğitim Fakültesi
Öğr. Gör. Kâzım CEYLAN, AEÜ, Eğitim Fakültesi
Öğr. Gör. Mehmet ÖZDEMİR, AEÜ, Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri

SEKRETERYA

Yrd. Doç. Dr. Rıfat İlhan ÇELİK, AEÜ, Fen-Edebiyat Fakültesi
Okt. Fatih ÇİL, AEÜ, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Bölümü
Uzman A. İstemi SAYLAM, AEÜ, Fen-Edebiyat Fakültesi
Arş. Gör. Hakan ÇALIK, AEÜ, Fen-Edebiyat Fakültesi

BİLİM VE DANIŞMA KURULU

- Prof. Dr. Abdülkadir YUVALI, Erciyes Üniversitesi, (Emekli)*
Prof. Dr. Ahmet TABAKOĞLU, Marmara Üniversitesi, (Emekli)
Prof. Dr. Ahmet Yaşar OCAK, TOBB Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali BOLAT, On dokuz Mayıs Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali TORUN, Dumlupınar Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali YAKICI, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Deborah G.TOR, University of Notre Dame, A.B.D
Prof. Dr. Güllü YOLOĞLU, Milli İlimler Akademisi, Azerbaycan
Prof. Dr. Güray KIRPIK, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. İsmet ÇETİN, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Kadir ÖZKÖSE, Cumhuriyet Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Kemal GÖDE, Süleyman Demirel Üniversitesi, Türkiye, (Emekli)
Prof. Dr. Mehmet ÇELİK, Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mehmet ERSAN, Ege Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mehmet S. SARIKAYA, Süleyman Demirel Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mehmet ŞEKER, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mehmet DEMİRCİ, Selçuk Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mustafa KESKİN, Erciyes Üniversitesi, Türkiye, (Emekli)
Prof. Dr. Nadir İLHAN, Ahi Evran Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Nimetullah HAFIZ, Priştine Üniversitesi, Kosova
Prof. Dr. Nuri YAVUZ, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Refik TURAN, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Reşat GENÇ, Gazi Üniversitesi, Türkiye, (Emekli)
Prof. Dr. Scott REDFORD, Koç Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Masoumeh DAEİ, Tebriz Peyame Nür Üniversitesi, İran
Doç. Dr. Naile Süleymanova, Turizm ve Menecment Ü., Azerbaycan
Doç. Dr. Süleyman ÖZBEK, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Yrd. Doç. Dr. Murat TUĞLUCA, Ahi Evran Üniversitesi, Türkiye
Yrd. Doç. Dr. Rıfat İlhan ÇELİK, Ahi Evran Üniversitesi, Türkiye
Dr. Abdul-Ghani A. Al-Ahjury, Al-Yemenia University, Yemen

**FİTYANIN ÖNCÜSÜ OLARAK AYYARLARIN IX. YÜZYIL
BAĞDAD'INDAKİ FAALİYETLERİ**

**ACTIVITIES OF THE AYYARS WHO PIONEERED TO FITYAN IN
IXTH CENTURY BAGHDAD**

Doç. Dr. Mustafa Hizmetli

Bartın Üniversitesi

Özet

Arapçada ayyâr “çok gezip dolaşan, zeki, kurnaz, gözü pek ve atılgan kimse” anlamlarına gelmektedir. Olumlu anlamda, daha çok Safevî öncesi meddah hikâyelerinde halk kahramanı olarak geçen ayyâr fanatik bir kişiliğe bürünmüştür. Bazı İran kaynaklarında civanmerd, doğru sözlü, yiğit, iyiliksever, maharetli, süfiyâne hayat süren bir topluluk gibi belirtilmekte, emirlere bağlı ve diğer mezheplere karşı Sünniliğin yanında gösterilmektedir. Çoğunluğunu şehirlerdeki işsiz güçsüz kimselerin, ayak takımının, topraksız köylülerle ordudan ayrılmış askerlerin oluşturduğu ayyârlar güçlü iktidarlar zamanında ortadan kayboldukları halde, yönetimin zayıfladığı dönemlerde sorumsuzca hareketleriyle ülkeleri için her zaman problem teşkil etmişlerdir. Bazı kaynaklarda yalnız avret yerlerini örten tuhaf giyimleriyle serseriler grubu olarak anılmaktadır. Şehrin ayyârlarının arasından çıkan Ya'kub b. Leys adlı bakırcının 867'de Sistan'da Saffâriler hânedanını kurması bunların serserilikten öte muntazam bir yönlerinin bulunduğunu göstermektedir. Sistan'daki ayyârların diğer şehirlerdeki fityân, ahdâs ve rindlerle de münasebetleri vardı. Sıradan halk ve zanaatkârlardan oluşan ayyarlar teşkilatlı bir yapıdadır. Dernekleri, özel buluşma yerleri, özel kıyafetleri ve bir bardak şarabın içildiği üyeliğe kabul törenleri vardı. İzledikleri yolu fütüvvet olarak adlandırıyorlardı ve kimi kaynaklarda eleştirilseler de kendi ahlaki ve mesleki değerleri vardı. Bu tebliğimizde 9. Yüzyıl Bağdat'ında aktif bir sosyal ve siyasal grup olarak ortaya çıkan, şehrin 814 ve 865'teki kuşatmalarındaki savunmasında etkin rol alan ayyârların dokuzuncu asırdaki etkinlikleri incelenmektedir.

Anahtar kelimeler: *Ayyar, Fityan, Fütüvvet, Bağdat, Abbasiler.*

Abstract

Ayyar means in Arabic is "one who travels a lot, intelligent, foxy, brave and bold". Ayyar, which is often described as a public hero, in the meanwhile a fanatical personality pre-Safavid meddah stories. In some Iranian sources, he is described as trustworthy, honest, valiant, benevolent, talented and shown to the order to Sunnism against the other sects. The majority of the ayyars are formed city's unemployed weak people, landless villagers and army separated soldiers. They have always been a problem for the countries with their irresponsible movements during periods of weakness, when they have been lost in the time of powerful powers. In some sources, they are referred to as a strange people dressing clothes with covering only the sexual organs. A copperman, named Ya'kub b. Leys, built the Saffarians in Sistan in 867. It is showed that Ayyars have good aspects than hooliganism. The Ayyars in Sistan had relations with the other fityan, ahdâs and rind in the other cities. Ayyars is an organizational structure composed of ordinary people and artisans. There were private meeting places, associations, special clothes and a ceremonies that they drinking a glass of wine. They referred to the way they saw it as fütüvvet, and in some sources they were criticized for their moral and professional values. This paper examines the ninth century activities of the Ayyars, an active social and political group in the 9th century Baghdad, who played an active role in the defense of the sieges of the city 814 and 865.

Keywords: *Ayyar, Fityan, Fütüvvet, Baghdad, Abbasids.*